

МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ ДЛЯ НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ СТУДЕНТІВ НЕЛІНГВІСТИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

POSSIBILITIES OF INTERNET RESOURCES FOR PRACTISING NONLINGUIST STUDENTS IN FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATION

УДК 378:811.111

Бараненкова Н.А.,
канд. філол. наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
професійного спрямування
Чернігівського національного
технологічного університету

Лашук Н.М.,
викладач кафедри іноземних мов
професійного спрямування
Чернігівського національного
технологічного університету

Местхарм О.А.,
старший викладач кафедри іноземних
мов професійного спрямування
Чернігівського національного
технологічного університету

У статті обґрунтовано доцільність використання освітнього інтернет-простору в практиці навчання іноземного спілкування студентів нелінгвістичних спеціальностей. Проаналізовано сутність і переваги роботи з навчальними веб-сайтами та виокремлено основні принципи формування мовленнєвої іноземної компетентності майбутніх фахівців засобами використання інтернет-ресурсів. Зроблено огляд добірки інтернет-ресурсів із розвитку різних видів мовленнєвої діяльності та розглянуто можливості їх інтеграції до процесу іноземної підготовки майбутніх фахівців.

Ключові слова: інтернет-ресурси, інформаційні технології, професійно орієнтоване спілкування, компетентність, інтеграція.

В статье обоснована целесообразность использования образовательного интернет-пространства в практике обучения иноязычному общению студентов нелингвистических специальностей. Проанализированы сущность и преимущества работы с обучающими веб-сайтами, выделены основные принципы формирования речевой иноязычной компетентности будущих специалистов с помощью использования

интернет-ресурсов. Сделан обзор подборки интернет-ресурсов для развития разных видов речевой деятельности и рассмотрены возможности их интеграции в процесс иноязычной подготовки будущих специалистов.

Ключевые слова: интернет-ресурсы, информационные технологии, профессионально ориентированное общение, компетентность, интеграция.

The article considers the necessity of using e-learning environment for teaching foreign language communication practice to nonlinguist students. The benefits of working with educational websites are analyzed and the basic principles of formation of language skills of foreign language competence of future specialists with the use of Internet resources are determined. An overview of the Internet resources selection for the development of various types of speech activities and skills is presented and the ways of their integration into the process of foreign language training of future specialists are considered.

Key words: Internet resources, information technology, professionally oriented communication, competence, integration.

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Процес інтеграції України в світовий економічний і політичний простір надав широкі можливості для молоді досягти найсміливіших кар'єрних цілей за умови володіння іноземною мовою на рівні, достатньому для професійного спілкування. Можливість навчатися, стажуватися, працювати в країнах ЄС стає потужною мотивацією для студентів у вивченні іноземної мови. Здатність до іноземного спілкування як у повсякденному житті, так і в професійній сфері стає важливим аспектом вивчення іноземних мов у закладах вищої освіти. В умовах постійного збільшення обсягу професійної інформації особливого значення набуває вміння знаходити іноземну літературу й працювати з іноземною літературою (технічною інструкцією, науковою статтею, доповіддю, веб-сайтом), що сприяє формуванню фахового словникового запасу, розвиває пам'ять, критичне мислення, є предметом дискусій з колегами. Носіями необмеженої кількості професійно актуальної інформації є Інтернет ресурси, які включають комп'ютерні навчальні програми, навчальні системи на базі мультимедійних технологій, електронні підручники, засоби телекомунікації (електронну пошту, телеконференції, форуми, чати), інформаційні ресурси (електронні бібліотеки, довідкові каталоги, додатки на смартфоні тощо) [1, с. 74–76].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблемі залучення Інтернет ресурсів на заняттях з іноземної мови присвячено чимало праць науковців. Зокрема, О.О. Грецька, М.А. Бовтенко, С.А. Фоміна, Є.С. Полат, П.Г. Чекаль у дослідженнях доводять, що пошук ефективних шляхів формування іноземної компетенції учнів і застосування інноваційних методів навчання, серед яких Інтернет ресурси, треба починати із середньої школи. А.Л. Буран, Л.І. Скалій, Т.А. Бабенко, О.А. Несторенко, В.В. Лапінський, S. Koch вважають, що проблема використання Інтернет ресурсів є актуальною й доречною в наш час змін та освітніх реформ особливо для студентів закладів вищої освіти, де мови викладаються з метою навчити студентів застосовувати їх у своїй професійній діяльності. Незважаючи на деякі відмінності в підходах до залучення Інтернет ресурсів на заняттях з іноземної мови, науковці висловлюють єдину точку зору щодо певних переваг використання інформаційних технологій для формування іноземної компетентності.

Метою статті є обґрунтування доцільності використання Інтернет ресурсів у практиці навчання іноземного професійно орієнтованого спілкування студентів нелінгвістичних спеціальностей.

Виклад основного матеріалу. Підготовка фахівця, спроможного вільно орієнтуватися в

нестримному потоці спеціальної іншомовної літератури, систематизувати та інтерпретувати отриману інформацію з урахуванням своїх професійних потреб, неможлива без розвитку компетентності в професійно орієнтованому іншомовному мовленні. Ураховуючи той факт, що навчання іншомовного спілкування студентів нелінгвістичних спеціальностей відбувається в умовах обмеженого аудиторного часу та відсутності реального мовленнєвого середовища, вважаємо, що сучасні освітні Інтернет ресурси здатні відкрити нові можливості для здійснення ефективної мовної підготовки майбутніх фахівців. Отже, необхідність застосування Інтернет ресурсів у навчальному процесі на заняттях іноземної мови за професійним спрямуванням визначається такими факторами:

- 1) усвідомленням вимог, що висуваються суспільством на сучасному етапі до змісту та якості підготовки фахівців, здатних адекватно здійснювати свою професійну діяльність іноземною мовою;
- 2) зростанням культурної та лінгвістичної різноманітності у світі;
- 3) інтенсивним збільшенням обсягу професійної інформації, що вимагає від кваліфікованого фахівця вміння самостійного пошуку й обробки іншомовної професійно орієнтованої літератури;
- 4) необхідністю пошуку засобів інтеграції Інтернет ресурсів у процесі іншомовної підготовки фахівця;
- 5) можливістю компенсувати недостатню кількість аудиторних занять самостійною роботою студентів з Інтернет ресурсами.

Існують різні види інтеграції Інтернет ресурсів у навчальний процес: використання готових навчальних матеріалів, застосування комунікативних платформ для участі в обговоренні певної теми, створення й використання веб-сторінок і веб-сайтів. Не розділяємо точку зору деяких прихильників ідеї вивчення іноземної мови лише за допомогою мережі Інтернет, без традиційної роботи з підручником [2; 3], надаючи перевагу використанню Інтернету паралельно з традиційними засобами навчання, інтегруючи його в навчальний процес. Проте сама лише наявність доступу до Інтернет ресурсів не є гарантом швидкої та якісної мовної освіти. Використання цих ресурсів може бути виправданим лише за умови отримання можливості швидше досягти відчутного ефекту в плані інтенсифікації навчального процесу, підвищення вмотивованості студентів, а отже, і підвищення якості навчання [4, с. 74].

Ми виокремили деякі основні принципи, на основі яких необхідно здійснювати процес формування мовленнєвої іншомовної компетентності майбутніх фахівців засобами використання Інтернет ресурсів.

Принцип новизни. Завдяки новизні й актуальності інформації, що доступна в мережі Інтернет, у

студентів формується мотивація до самостійного пошуку й використання цієї інформації у своїй навчальній і майбутній професійній діяльності.

Принцип циклічності засвоєння мовленнєвого матеріалу передбачає здійснення навчальної діяльності студентів, спрямованої на формування іншомовної мовленнєвої компетентності, протягом кількох аудиторних занять, які об'єднуються єдиною тематикою мовлення.

Принцип «подвійного занурення». Інтеграція Інтернет ресурсів у навчальний процес дає змогу навчати як мови, так і користування ресурсною базою Інтернет.

Принцип ситуативності. Наявність ситуації спонукає студентів до активної участі в мовленнєвій діяльності, формує інтерес до процесу пошуку й отримання професійно важливої інформації.

Принцип домінування проектних технологій. Студенти можуть використовувати Інтернет ресурси як джерело для виконання проектних робіт, як засіб співпраці в межах навчальної групи або з носіями мови, що вивчається.

Принцип навчальної автономії. Навчальна діяльність студентів має бути спрямованою на її індивідуалізацію.

Отже, матеріали з освітніх Інтернет ресурсів мають великий дидактичний потенціал, а саме: надають доступ до різноманітних автентичних матеріалів, а також можливість комплексного використання засобів для їх презентації (звуку, графіки, мультиплікації, відео, тексту); забезпечують адаптацію навчальних матеріалів – можливість вибору рівня складності, обсягу, ступеня глибини опрацювання досліджуваного матеріалу, формату представлення інформації (текстового, аудіо-, відеоформату й варіантів їх комбінування), послідовності виконання завдань, часу для виконання тощо; дають можливість для контролю та самоконтролю, в тому числі перегляду, аналізу, корекції помилок; розвивають уміння орієнтуватися в інформаційному просторі, знаходити необхідну інформацію та використовувати її з метою підвищення своєї професійної компетентності й самовдосконалення; сприяють формуванню компетентності в галузі застосування мультимедійних технологій; розвивають навички самостійної роботи з навчальним матеріалом.

Застосування електронного навчального середовища, безумовно, змінює роль викладача в навчальному процесі, значно розширює його можливості для індивідуалізації навчання й активізації пізнавальної діяльності студентів, для збільшення обсягу практичних і творчих робіт пошукового, дослідницького характеру, створення керованого комунікативного середовища, в якому мова є засобом отримання інформації [3, с. 98–100]. Така навчальна діяльність найбільше наближена до майбутньої професійної діяльності студентів. Наш досвід викладання

англійської мови в нелінгвістичному закладі вищої освіти дає нам змогу проаналізувати деякі Інтернет ресурси, які ми згрупували за видами мовленнєвої діяльності, що знаходяться у вільному доступі та можуть бути ефективно інтегровані в процес навчання англійської мови за професійним спрямуванням. Наведемо декілька прикладів, оскільки на теренах Інтернету можна знайти безліч сайтів для будь-яких потреб тих, хто вивчає англійську мову. У своєму виборі ми керувалися кількома критеріями: зручність доступу до матеріалу, якість та адаптованість матеріалу до рівня володіння мовою, рівень технічних і візуальних рішень.

Сайти для розвитку вмінь читання та активізації лексичних навичок.

Babeleo. Цей ресурс дає змогу розвивати не тільки навички читання, а й аудіювання окремо або паралельно з читанням. На сайті розміщено десятки найпопулярніших у світі творів мовою оригіналу в супроводі аудіоверсії, записаної носіями мови. Інструменти для опрацювання окремих слів допомагають засвоїти велику кількість нової лексики. Книжки згруповані за рівнями володіння мовою, розташовані в бібліотеці з оригінальними обкладинками. Існує мобільна версія додатка.

Merriam Webster. Зручний у використанні додаток для опрацювання іншомовної лексики. Незнайоме слово можна набрати на клавіатурі або як голосове повідомлення і знайти його визначення. Є інструменти для прослуховування слів, записаних носіями мови. За ефективністю роботу із сайтом можна порівняти із зануренням в іншомовне середовище.

Memrise та **Anki** – мобільні додатки для запам'ятовування іншомовних слів, словосполучень та будь-якої іншої інформації за методикою інтервальних повторень. Ресурси мають широкі можливості з налаштування видів карток та алгоритму навчання, підтримують мультимедіа, надають детальну статистику й оцінюють відповіді з аналізом допущених помилок.

Сайти для активізації граматичних навичок та орфографії.

Myspelling – призначений для вивчення правопису слів, корисний для студентів з різним рівнем володіння мовою, для всіх бажаючих потренуватися в англійській орфографії. Цей сайт пропонує правильно написати англійською мовою випадково вибране слово або речення з рідної вам мови. З метою фасилітації завдання вам буде надано як підказку частину слова або речення. Завдання презентовані за трьома рівнями складності: базовим, середнім і підвищеним.

BBC Learning English дає можливість вивчати британську англійську мову з рівня нижче середнього. Крім розділу «Grammar» сайт має безліч напрямів, відео- та аудіоматеріалів. Користувач може вибрати матеріали відповідно до свого рівня володіння мовою, пройти онлайн тестування на

знання граматики з роз'ясненнями щодо допущених помилок.

Englishpage. Корисний сайт для вивчення граматики. Матеріали великі за обсягом, але легкі для сприйняття. Перевага інформації в тому, що можна дізнатися багато особливостей граматики, які не висвітлено в традиційних підручниках. Також тут доступні ефективні вправи для закріплення й узагальнення отриманих знань.

Engvid. Величезна база відеоуроків від носіїв мови на різноманітну тематику. Матеріали для зручності поділено за рівнями, а харизматичні викладачі допоможуть розібратися зі специфікою англійської граматики та лексики.

Entelechy. Український ресурс, де, крім матеріалів для збагачення словникового запасу, є сервіс презентації важливих граматичних тем із завданнями на перевірку. Пояснення подано українською з перекладом усіх прикладів, навіть тих, що в завданнях. Корисний для студентів з початковим рівнем володіння мовою.

Сайти для активізації вмінь аудіювання.

Esl-lab.com. Сайт із дуже змістовним підходом до тренування вміння слухання. Усі тексти розподілені за рівнями складності: «Easy», «Medium», «Difficult». У кожного міні-уроку чітка структура: підготовча робота перед слуханням, безпосереднє прослуховування тексту з можливістю читати його, а потім тестові завдання до нього. За рівнем складності завдань рекомендовано для початківців.

Elllo.org. Сайт для користувачів із середнім і вищим рівнем володіння мовою. Вибір аудіо може здійснюватись за кількома параметрами: темою, рівнем складності. Можна прослуховувати з опорою на текст, опрацьовувати лексику, яку пропонують для вивчення, а також за необхідності завантажити аудіофайл. Важливим доповненням до аудіювання є тести на перевірку прослуханого тексту чи опрацьованої лексики.

Ted.com. Сайт для знавців англійської мови. TED розшифровується як «Technology. Entertainment. Design». Це щорічна конференція, на яку запрошують різних спікерів: бізнесменів, нобелівських лауреатів, музикантів, програмістів, вундеркіндів. Тривалість кожного виступу – від 3 хвилин, у середньому – 15–20 хвилин із текстовим варіантом. Спікери говорять на актуальні проблемні теми.

Загалом, щоб покращити сприйняття англійської на слух, підійдуть сайти, на яких пропонують перегляд улюблених фільмів чи кліпів, прослуховування пісень тощо. Разом з аудіо- чи відеоматеріалом подаються субтитри або текстовий матеріал, різноманітні вправи, тести. Також існує безліч сайтів із добірками матеріалів для активізації всіх видів мовленнєвої діяльності на будь-яку тематику, такі як сайти British Council, ESL Brains і багато інших.

Висновки. Отже, інтеграція Інтернет ресурсів у процес навчання англійської мови за професійним спрямуванням студентів нелінгвістичних спеціальностей має високий дидактичний потенціал, дає змогу більш повно реалізувати цілий комплекс методичних, педагогічних і психологічних принципів у системі інтенсивного навчання іноземних мов. Успішність опрацювання інформації з Інтернет джерел залежить від рівня сформованості загальних умінь використовувати ресурси мережі Інтернет, специфічних лексичних і граматичних мовленнєвих навичок. Використання електронних носіїв інформації має такі переваги над традиційними, як ілюстративна презентація матеріалу за допомогою мультимедійних засобів, підвищення мотивації до навчання, широкий вибір актуальної автентичної інформації, самоконтроль або координація навчального процесу викладачем. Застосування Інтернет ресурсів у навчальному процесі

допомагає активізувати критичне та логічне мислення студентів, їхнє прагнення до отримання якісного контенту й безперервної самоосвіти.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Нестеренко О.А. До питання відбору і систематизації Інтернет ресурсів для навчання іспанської мови як другої іноземної після англійської. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Серія «Психолого-педагогічні науки»*. Ніжин: НДУ, 2011. № 8. С. 74–76.
2. Лапінський В.В. Проблемні аспекти розробки і використання електронного підручника. *Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання*. Київ: НПУ, 2001. Вип. 4. С. 148–154.
3. Токменко О.О. Інформаційні технології у викладанні іноземних мов: сьогодні і скрізь. *Іноземні мови*. 2006. № 2. С. 98–100.
4. Тарнопольський О.Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному навчальному закладі освіти: навч. посіб. Дніпропетровськ: Дніпропет. ун-т екон. та права, 2005. 246 с.